

APERAS MONATE
Verda Voĉo de Doksy
REDAKTORO ANT. SLANINA
AMUZA GAZETO DE SOMERA ESPERANTO-LERNEJO
REDAKTORO A. SLANINA

1. X. 1947

Bulteno de S. E. L. en Doksy

NI ESTAS KUN VI !

La tempo senhalte marŝas. Jam du monatoj forpasis, de kiam ni en granda rondo esperantista vivis en Doksy. Kiu al vi ne rememoras tiujn feliĉajn tagojn kun ĝojo en koro? Rememorante ni vidas vin sidantajn en benkoj kaj aŭdas vin gaje babilantajn esperante sur la strando de la Mácha-lago – ni denove travivas kun vi la belajn teatro-vesperojn, bivakan fajron, muzikvesperon, filmvesperon kun radioparolado de s-ano Hromada kaj gajan someran karnavalon. Multaj el vi vidis unuafoje tutvesperan teatraĵon en Esperanto „Nokto en Karlův Týn“ de Vrchlický, majstre tradukitan de nia profesoro M. Lukáš kaj bonege luditan de teatro-amatoroj Doksy sub la brila reĝisereco de s-ano Jaroslav Rydla. Ĝi certe forte impresis vin. Multaj el vi havis la unuan okazon paroli esperante kun eksterlandanoj, niaj ŝatataj gastoj el Svedujo, Nederlando, Jugoslavio, Polujo. Kaj via VERDA VOĈO DE DOKSY denove venas al vi kiel konkreta memoro, ke ni ne forgesis vin. Ĝi estu ligilo inter ni kaj fariĝu via amiko, lingva konsilanto kaj samtempe informanto pri ĉio, kion intencas SEL en Doksy entrepreni.

----- Verda Voĉo ---- estas via --- verda voĉo ----

Ni do deziras vin aŭdi, ni volas aŭdi konstruplenan kritikon. Ni volas, ke Doksy fariĝu somera socia centro de esperantistoj ne nur en la enlandaj sed ankaŭ eksterlandaj. Ni jam de nun preparu nin por la venonta somero !

Karolo Piĉ

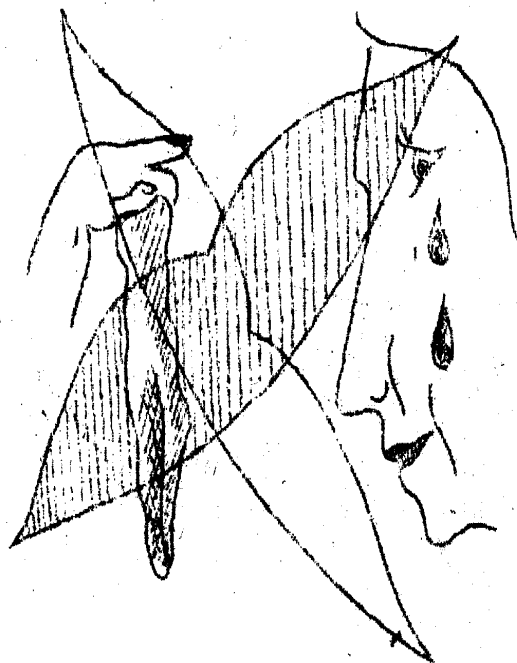
VESTERA ADIAŬO.

Vi hejmen paŝas
kaj mi ne povas al vi diri,
ke mi mortaĉas
kaj ke mi volus kun vi iri.

Sur via vojo
vi malrapide foraperas.
Al mi malĝojo

postrestas. Kaj mi malesperas.

Ĉar nun denove
mi inter niaj muroj solos
kaj mi senpove
ploros kaj vi min ne konsolos.

Několik kapitol o Esperantu.

Esperanto je povahou svého slovníku i mluvnice jazykem mezinárodním. Ježto bylo vytvořeno z prvků, které většinou nacházíme v jazycích indoevropských, stalo se Esperanto novou indoevropskou řečí a patří k větvi románské, poněvadž 80% jeho slovníku je románského původu. Z 2635 kořenů, jež obsahuje slovník „Unversala vortaro“ Dr. Zamenhofa vydaný v r. 1893, nerozumějí Francouzi jen 13, Angličané 30, Němci 32 a Rusové 60%.

Esperanto je řeč bohata, možno jím vyjádřiti všechny odstíny lidské mluvy, všechny myšlenky a city člověka. Zatím co základní slovník z r. 1887 obsahoval pouhých 917 kořenů, největší dnešní slovník „Enciklopedia vortaro“ E. Wüsterera má již 18.000 kořenů a 45.000 odvozenin!

Vývoj Esperanta řídí Esperantská akademie / se svým jazykovým výborem /, jako je tomu i u jiných jazyků kulturních národů.

I.

Esperanto je řeč živá, denně užívaná v mluvě, písmě a tisku, ba i rozhlase. Pravopis má fonetický, tj. píše se jak se mluví a čte se, jak je napsáno, např. ksilofono, diri, kurso, kurzo. Samohlásky esp. jsou polozavřené jako v češtině, tj. ani příliš dlouhé ani příliš krátké. Výslovnost samohlásky v přízvukné slabice záleží na tom, kolik souhlásek jí následuje. Je dlouhá, stojí-li za ní jen jedna souhláska / paro, paŝo /, krátká, následuje-li skupina souhlásek / patro, poŝto /. Ježto souhláska „ĝ“ sestává ve výslovnosti ze dvou souhlásek / d,ž /, samohláska, stojící před ní pod přízvukem, je krátká / saĝa /. Zvuk těchto dvou souhlásek je proti základnímu esp. pravidlu „Pro jeden zvuk-jedno písmeno“ vyznačen v Esperantu pouze písmenem jedním.

V Esperantu vyznačují se v kořenech zřídka zdvojené samohlásky - / zoologio, kooperativo / a souhlásky / regatto – lodní slavnost, brutto – hrubá váha, Finno – Fin /. Tyto souhlásky nevyslovujeme každou zvláště, nýbrž jako jednu souhlásku, před níž přízvukná samohláska jest ale krátká. Rozeznáváme: ragatto a regato / s dlouhým „a“ – ovládaný /, brutto a bruto / s dlouhým „u“ – dobytek /. Finno a fino / s dlouhým „i“ – konec /, nepatří-li ale zdvojené souhlásky k jednomu koření, vyslovují se každá zvláště: dis-semi, inter-rilato, ek-kanti.

Z esp. souhlásek vymírá těžko vyslovitelné a nelibozvukné „ĥ“, jež zastupováno bývá zvukem a písmenem „k“: kaoso / ĥaoso /, tekniko, pak zejména ve skupině „arĥ“: arkaismo, arkitektura, arkivo atd., „ĥ“ se udržuje jen tam, kde zastupující „k“ by působilo dvojsmyslně: ĥoro-koro, ĥolero-kolero, Ĉeĥo-Ĉeko, atd.

Esperanto jako řeč živá podléhá všem pravidlům fonetiky jako všechny řeči živé. I pro Esperanto platí tedy tato pravidla:

1/ Setkají-li se uprostřed slova, na švu složeniny nebo ve větě na konci jednoho a počátku druhého slova 2 souhlásky, z nichž první je znělá / b, d, g, v, z, ĵ, ĝ, h / a druhá neznělá / p, t, k, f, s, ĉ, ŝ, ĥ /, první připodobní se ve výslovnosti druhé přeměnou ve svou příbuznou neznělou /subteni čteme: supteni, lavŝtono čt. laŝtono, sed precipe čt. setprecipe / a naopak, je-li první neznělá a druhá znělá, připodobní se zase první druhé / ekzemplo čteme egzemplo, disĵeti čt. dizĵeti .

2/ Znělá souhláska po odsunutí koncového „o“ ve verších nahrazuje se ve výslovnosti neznělou: knab' čt. knap, lentug' čt. lentuk, led' čt. let .

3/ Dostane-li se „i“ do bezprostředního styku se samohláskou ať předcházející neb následující, vzniká mezi nimi t. zv. hiát / průzev /, jenž se od ní při výslovnosti samočinně vloženou souhláskou „j“: balai čt. bala-ji, foiro čt. fojiro, ruino čt. rujino , perej / pereji /, kiam / kijam /, dio /dijo /, kiu / kiju /, ĉielo / ĉijelo /, scii / sciji /.

Dr. Zamenhof nazývá tuto výslovnost ve svých „Lingvaj respondoj“ pli eleganta; výslovnost bala-i, ki-u je prý jen přísně theoretická. V každém případě přirozená výslovnost s vloženým „j“ činí Esperanto libozvuknějším !

NOVAĴOJ

Verda stacio en Praha Teknikaj laboroj pri la „Verda Stacio“ jam tiel progresis, ke oni povas esperi povi aŭskulti ĝian programon jam en novembro.

Esperanto klubo en Praha. Al 60jara jubileo de Esperanto kaj 45 jara jubileo de la klubo preparas E.K. ekspozicion pri Esperanto.

Prelego de Dr. Baur. En Doksy prelegis s-ano Dr. Baur, nia svisa amiko kun sia edzino. Lia parolado okazis marde la 2-an de sept. en la restoracio „U jelena“. 86 personoj atento aŭskultis la interesan priskribon de hodiaŭa Svislando. La parolado, kiun interpretis s-ano V. Špŭr, estis sekvata de tri filmoj.

Ekurso en Staré Splavy. Esperantista klubo en Doksy aranĝas en Staré Splavy kurson por komencantoj. Provleciono merkrede la 8-an de ĉtm. en hotelo Petalka. La kurson gvidos al ni kiel brava reĝo Petro bone konata samideano Vlastimil Severa, kiu kaj kies edzino kun filino partoprenis en la SEL. Oni estas certa pri bonaj instruistaj kvalitoj de s-ano Severa kaj ni deziras al li multe da sukcesoj.

Statistiko de SELD

Someran Esperanto-Lernejon en Doksy vizitis 110 partoprenantoj. Laŭprofesie ili estis: 26 oficistoj, 13 studentoj, 12 instruistoj, 7 komercistoj, 4 profesoroj, 3 direktoroj, 2 inĝenieroj, 2 juristoj, 2 tipografoj, 1 kuracisto, 1 ĵurnalisto kaj 37 el diversaj profesioj. Viroj 57, virinoj 53. Kurson A vizitis 49, B 34 kaj C 27 lernantoj. Ekzamenitaj 102. Partoprenis 5 eksterlandanoj. Pasintjare partoprenis 86 personoj.

UPOZORNĚNĪ

Vysokoskolská extenze o Esperantu. Lektorát Esperanta na Vysoké škole speciálních nauk v Praze uspořádá ve venkovských městech v době od 1. října 1947 do 30. dubna 1948 vysokoškolskou extenzi o Esperantu, jež bude ležeti buď v propagační české přednášce pro nejširší veřejnost aneb v tří- až šestihodinovém semináři odborných přednášek jen pro esperantisty

1/ o dějinách myšlenky jazyka mezinárodního, vývoji Esperanta od r. 1887 do roku 1947, esp. literatuře původní i přeložené, dějinách esp. hnutí mezinárodního i domácího, aneb:

2/ o zajímavostech esp. mluvnice / fonetika, člen, tvorba a skládání slov, užívání afixů ig, iĝ, zvrtné sloveso, odvozená příslovce, přechodníky, složené časy a j. / a esp. skladby. Informace sdělí Dr. A. Pitlík, Praha II, Křemencova 21.

Ĉlenství

ve Svazu esperantistů ČSR mělo by být samozřejmou povinností každého esperantisty. Každému členu je dodáván měsíčník ESPERANTISTA, jehož úroveň díky zasloužilému jeho redaktoru s-anu Dr. St. Kamarytovi jest uznávána nejen naší ale i cizí esperantskou veřejností. Adresa svazu: Svaz esperantistů ČSR, Praha XII, Stalinova 12.

Deklarace podpisové akce pro Organizaci spojených národů si vyžádejte u svazu a dejte je podepsat všem svým známým.

Propagačně můžete dobře použít štítku ONI PAROLAS ESPERANTE, rozměrů 15 x 10 cm jež vám v počtu nejméně 5 kusů po Kčs 16,-- dobírkou zašle Klub esperantistů v Doksech.

VOĈO PRI SELD

„Esperanto“ – organo de la esperantista klubo en Hradec Králové alportis du favorajn artikolojn pri SELD – Hradec – anoj jam ĝonatendas la venontajn en Doksy.

Nia samideano F i ĉ skribas: „Mi uzas tiun ĉi okazon por ankoraŭfoje danki al vi por la belegaj tagoj en Doksy kaj por la vere amika atmosfero Se mi nur iomete povos, mu tute certo somere revenos tien.

„Esperantista“ – revuo por esperanto en ĈSR – la sepa numero publikigas detalan priskriban de SELD kun bildetoj de la instruistoj kaj lernantoj.

S-anino M.B. el Kobylí na Mor., kiu partoprenis SELD skribas: „.....Hodiaŭ vidas kaj sentas, kien signifas Esperanto. Mi ne povas kaj ne volas forgesi. Ĉiujn miajn fortojn mi uzos por Esperanto La estonteco mentros al ni, kiel triumfos la kvinpinta verda stelo.

PROVERBO

Ripetado estas la plej bona lernado.

Kiu dormas longe, vivas mallonge.
Ankoraŭ neniuj plaĉis el ĉiu.
Hundo povas boji eĉ kontraŭ la reĝo.

VORTLUDOJ

Katalogo ne ĉiam estas kata logo.
Katastrofo kaj kata strofo – ambaŭ malagrablaj.

PROSÍME :

- 1/ abyste přijali od redakčního kroužku pozdravy s přáním zdu ve vaší esperantské práci
- 2/ abyste nám nezazlívali, že přikládáme platenku k laskavé úhradě přiměřené částky na pokrytí výloh, spojených s vydáváním a zasíláním tohoto věstníku.

KONTRAŬ LA DOLORO HELPAS BONA humoro

Virino venas al fotografisto demandante, ĉu li povos pligrandigi bildon de ŝia filo. Kompreneble li jesas. Ŝi poste demandas ĉu li povas ferigi la ĉapelon sur la bildo, ĉar ŝi preferus pligrandigon sen ĉapelo. Jes, ankaŭ tion li povos fari, sed li devas sci kiuflanke la filo disigas la harajn kaj ĉu la haroj estas glata aŭ krispaj. La virino ĉagreniĝas. Vi ja vidas tion, kiam vi estos forpreninta la ĉapelon!

Por forpeli timiĝon de kelkaj SELD-kursanoj kaj aliflanko tro-baldaŭ-ĝojon de kelkaj aliaj ni oficiale raportas, ke la Somera Esperanto-Lernejo en Doksy ne falis ofere al flamoj de la granda arbara brulago.

REDAKCIA KESTO

Ni ŝatas havi kunlaborantojn. Skribu novaĵojn, sugestojn kaj artikoletojn. Eventuele ni korektos kaj publikigos viajn ideojn se vi estas komencantojn lingve.

Těšíme se na spolupráci všech vás. Chceme, abyste byli přímo účastni na tvorbě s v é h o časopisu. Práce začátečníků opravíme. Pište nám !

Verda Voĉo de Doksy je věstník Letní školy Esperanta v Doksech. Obdrží její počátkem každého měsíce všichni žáci „Školy“, její přátelé a návštěvníci esperantského letoviska.